

KREŠTAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHADZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok	— — — —	2	zl.	—	kr.
Na pol roka	— — — —	1	"	—	"
Na štvrt roka	— — — —	—	"	60	"

Jednotlivé číslo 4 kr.

Zodpovedný redaktor :

Dr. JOZEF JANDA.

*Redakcia a vydavateľstvo : Budapešt,
VIII. ker., Józsefkörút 35.*

sem sa majú posielaf predplatky, jako i dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Anjel strážca čo chráni sroty.

Nemiešaj sa kňaz do politiky.

Najnovšie liberálne heslo takto znie: Nemiešaj sa kňaz do politiky. Liberálni tatári nemajú radi katolíckych kňazov, ktorí im neženú na mlyn vodu, a preto vykrikujú: Nemiešaj sa kňaz do politiky! Od tej doby, čo katolícki kňazi v záujme cirkve proti liberálnym zásadám bojujú; liberáli chcú, aby si kňaz len v kostole a v kostolnici hľadal robotu. S'ovom liberalismus si praje, aby kňazi celkom utiahnuto žili, do obecného života, do politiky aby sa celkom nemiešali.

Či je to ale múdre, základné a spravедlivé smýšľanie?

Ani z ďaleka nie!

Dnes totižto všetko závisí od politiky. Keď kto má politickú moc, vplyv; on rozkazuje s krajinou, on vládne so všetkým. Kto nemá politickej moce, o toho nikto nestojí, nikto si ho nevšimá.

Uhorskí kňazi dlho činili tak, ako sa to liberálom páčilo. V poslednom čase ale odvrátilo sa kňazstvo od záhubnej politiky liberálov. A hľa tí liberáli, ktorí si pred tým neraz tak chutno zapapkali a zapili pri farárskom stole, tí istí liberáli, ktorí sa tak radi opierali pri voľbách na vplyv a podporu duchovenstva, naraz začali kričať: Nemiešajte sa kňazi do politiky!

Lenže liberáli, jako vo všetkom, tak aj v tejto veci sú nielen povrchní, ale aj nesvedomí.

Katolícké duchovenstvo od počiatku, od časov sv. Štána vždy hralo značný zástoj v politike Uhorska. Či nebol ostrihomský primáš od časov Astrika vždy považovaný za prvú osobu Uhorska po kraľovi? Ano — jako ku pr. Tomori, kaločský biskup — ešte i ťažkú úlohu vojvody vzali na seba v čase potreby. Nebolo tej doby v čase ústavného života, že by uhorskí kňazi neboli bývali členami uhorského krajinského snemu.

Kde sa kňazstvo nezaoberá s politikou, tam je cirkev v smutnom položení a tam duchovenstvo nenie vážené. — Tak ku príkladu Angličania neotvorili dvere snemu pred duchovenstvom. A čo tam vidíme? To, že sa ľud nestará o anglikánskych kňazov, ktorí si komotne žijú, a preto, že sa nezaoberajú s politikou, nenie sú horlivší, tak že vzdelanejší

Anglikáni radom sa vracajú do lona cirkve katolíckej.

Vo Francúzsku už od jedného storočia sa nemieša kňazstvo do politiky; a veru musíme uznať, že by tam smutnejšie pomery už ani nemohly byť. Už to nahliadlo kňazstvo, a preto i samí biskupi sa ubiehalí za mandátom, ako ku príkadu biskupi: Dupanloup, Freppel, Hulst. V Taliansku sa tiež nezaoberá duchovenstvo s politikou. Ale sa mu aj tak vodí. Jeden za druhým sa tam kujú zákony a vydávajú sa nariadenia duchovný život utláčajúce.

A tak by sme mohli radom prejsť cez krajiny a dokázať, že kde sa duchovenstvo nestará o obecný život, kde nestojí ono o politiku, tam sa cirkvi nazad kolesá krútiť.

A naopak, kde sú heckapláni, kde v otázkach verejného života na čele ľudu stojí duchovenstvo, tam sa všade podarilo skôr neskôr vydobyť slobodu veriacich, a utlačiť násilie liberálov a zednárov.

Tam máme príklad v Belgicku, Nemecku a môžeme povedať, že aj v Rakúsku. O Belgicku len toľko spomeneme, že tam katolícká vláda panuje, ktorá sbuktatovala zednárov; robotníci ale sú členami náboženských spolkov. — V Nemecku kvitne cirkev, ktorá je na sneme zastúpená 100 vyslancami. Zákony proti cirkvi namerené radom hynú. A veď v Nemecku každý jeden kňaz je spolu i kortešom, hečkňazom. — V Rakúsku tiež zvíťazilo kresťanstvo nad liberálnymi tatármi. Vo Viedni je pánom Luiger, bojovník kresťanských zásad! V ministerstve je di Pauli vodca katolíckej ľudovej strany.

A u nás? Jako to vyzerá u nás?

Keby u nás boli začali kňazi pred 20 rokami aspoň bojovať proti liberalismu, keby sme sa neboli bozkávali, objímali, priatelili s liberálmi, lež tak statne by sme boli bojovali, ako v poslednom čase, proti liberalismu, ktorého ráznou vlastnosťou je bezbožstvo, na základe ktorého všetko nenávidí a prenasleduje, čo je kresťanské: slovom keby sme sa už pred 25 rokami neboli báli mena: heckaplán: ch ináč by to s nami vyzeralo.

Tedy miešaj sa kňaz do politiky, chceš-li, aby lepšie dni svitaly cirkvi, aby sa konečne už raz podarilo podkopať zkazonosnú moc liberalismu.

Habakuk Ježov.

POLITICKÉ CHÝRY.

Politické polozenie. Lebo zaŕadakuje Bánffy, a vtedy navráti sa túžebne očakávaný ústavný poriadok; alebo nezaŕadakuje, a v tomto páde nedostane idemnity, nedostane rozpočtu, nedostane ani len predsedu zvoleného. L'avičiacymi stranami vyslaný výbor už štvrtý raz odkázal vláde, pod jakými podmienkami je ochotné popustiť vláde, pod jakými podmienkami na to vlada. L'avičiaci chcú predovšetkým, aby Bánffyova vlada zaŕadakovala, aby liberálna strana ne kandidovala Perczela za predsedu snemovne krajinských vyslancov, aby zabezpečené bolo, že nová vlada uvedie kurialne súdennictvo o volbách. Slovom l'avičiaci žiadajú rukojemstvo osobné, že budúce nebude panovať v Uhorsku duch násilia, lež spravodlivost tak i volebný zákon aby bol v platnosti. Keď Bánffy nepopustí, keď on nevyhovie predmienkam l'avičiacstva, tak nebude pokoj, nebude ústavný poriadok tak chytro. A veď už i sami liberáli (aspoň väčšina) žiadajú pokoj, lebo so všetkých strán krajiny prichádzajú listy ocom vlasti bez ohľadu na to, ku ktorej strane patria, aby hľadeli čím skorej koniec spraviť terajšiemu položeniu, ktoré tak škodí úveru a obchodu, a ktorého neprajné následky až vtedy vyndú na vrch, keď už všetko zas v riadnej kolaji bude. Ináče zmenu snemových stavov a návrh kurialneho súdennictva pojednáva jeden odbor z dvoch liberálov a dvoch l'avičiacov pozostávajúci. No dlho už nemôže trvať toto mimoústavné a a protizákonné polozenie.

Interpellacia proti horvátskemu bánovi namerená. Jakýsi pán Albert Ertl verejne menoval gr. Ahnen-Héderváryho gazemberom a závratníkom. Banho postavil za pomiuvanie a urážku na cti pred tlačovú pravotu. Lenže rabska tlačová porota oslobodila Ertla. Tedy pýtal sa na sneme horvátskom dr. Potočiak vlády, či uvedomila korunu o výsledku tlačovej pravoty, a jakú odpoveď dostala. Keď ale nie, čím odôvodní toto meškanie? Podpredseda Spevec vrátil drovi Potočnakovi tú písobne zadanú interpelláciu, lebo vraj ona nepatrí pred snem. Podpredseda na radu a rozkaz bána jednal tak. V Zahrebe je ľud nad tým tak rozhorčený, že nenechá túto vec tak.

Panamin v Kiš-Celle. V Kiš-Celle bankrót spravila sporiteľňa. Chybí 530 tisíc zl. Súvaňa nebola prave sostavovaná. Neverne sa šafánilo od 25 rokov. Takto vyzerá hospodárenie moderného liberalismu. Hl. knihovníkom bol akýsi Karol Riti, ktorý od 25 rokov nádherne žil na rováš sporiteľne. Veľmi je zamotaná rodina L'udevita Rosenberga. L'udevít Rosenberg bol podpredsedom u tej sporiteľne. Dočasne ho zavreli. — Veru je už svrchovaný čas tu, reformovať sporiteľne a síce cestou zákona.

Voličia v Horvátsku. Dakto by si myslel, že voličia u nás obchádzajú najhoršie pod pánom Bánffym; no večitý ministerpredsedský kandidát Uhorska gr. Khuen-Héderváry usiluje sa, aby jeho vladárenie podobné bolo vladáreniu Bánffyovmu. V Uhorsku hneď pri popise vynechajú voličia z menoslova, tak sa to deje aj v Horvátsku, len v Esiku je o 161 voličov mien teraz, nežli vlni.

Či to bude dobre tak? Minister pravosúdia Erdélyi už zadal zákonný návrh v snemovni, ktorý keby sa zákonom stal, nehnuteľnosti by sa mohli predať a kúpiť len na základe smluvy pred kráľovským notárom spravenej. Doposiaľ dostačil k shotoveniu takých dokumentov okresný notár, ktorý — keď bol obratný a rád sa zaoberal s takou prácou — neškodný choseň mal z toho. Teraz tedy, jakonáhle by sa zákonom stal tento zákonný návrh Erdélyiho, hneď by odpadli okresní notári od veľkého dôchodku. Ten zákon by mal byť tak dlho v platnosti, zakaiaľ nebudú môcť notármi byť len takí, ktorí už i právo vyštudovali. Tento nový zákon by mal tiež svoje ľudu neprajné strany. Kráľovských notárov je málo, neráz zďaleka musí človek k nemu ísť; potom u kráľovského notára je všetko drahsie, a neráz je skoro nemožné k nemu sa dostať, veľa ľudí musí neraz dlho čakať, lež na nich príde rad. Spoľahlivosť takej smlúvy ale veľmi prajná ľudu, ktorý by nebol toľkým figliarskym šalbirstvám vystavený.

Potrestaný matrikár. Banátsko-sv. indánsky pán matrikár Adolf Ranschenberger ztížený je 20 zl. pokutou od podžupana preto, že keď ženisi Juraj Fischer a Katerina Egercz a svedkovia ich Wiegert a Föger nechceli podpísať zápisnicu horevziatu, nevydal im k cirkevnému sobášu potrebný výťah. Podžupan v tomto výroku sa odvoláva na nariadenie (12.500/96.) ministra vnútra, dľa ktorého násiliť a nutiť k podpísaniu tej zápisnice nenie dovoleno matrikárovi. Tedy páni matrikári, majte sa na pozore, a vydajte výťah, bárs by sa i zdráhali patriční podpísať zápisnicu, lebo ináč platíť budete.

Už sú počítané Bánffyové dni. Neočakávanom musel odcestovať do Viedne 12. febr., kde musel opísať terajšie polozenie, ktoré ani trocha nenie prajné jemu. Pán Bánffy natoľko cíti, že sa kláti pôda pod ním, že už aj súkromný byt vzal do prenajmu v Budíne, tedy neufá, že by ešte dlho mohol bývať v ministerpredsedskom paláci. Pán Bánffy už dávno mohol zaŕadakovať, o veľa viac priateľov by bol mal, ako dnes, v ktorom čase už i sami liberáli sa hnevajú naňho, že tak mimo ústavy a zákonov panuje a vladári a svojej moci tak krčovite sa drží. Premnohé časopisy tvrdia, že už ani týždeň nepotrva jeho vladárenie. My tiež silnú nádej máme, že v najbližšom čísle už o sbuktovanom Bánffyovi budeme môcť spomienku činiť. Daj že to, Bože! Bánffy už od jasene cíti, že násilie nemá trvácnosti, modlime sa, aby totože i zkusil v najbližšej dobe.

Listy Adiny.

Deviaty list.

Drahý môj Otče!

Úfam, že vďačne príjmeš opis cesty s Amosom prekonanej. Podrobne ti chcem veci sdeliť, abys taký pochop mal o veciach, ako bys sám bol prítomný býval. Na základe tvojho múdreho a spravodlivého smýšľania viem, že prv, nežli bys súdil, prečítaš moje riadky. Keď sa Amos utiahol do domčeka, kde v zatve dva týždne mal zostať a sluhom vydal rozkaz, čo ktorý má činiť, ochotný bol mňa a Mariu k Jordánu vyprevadiť, aby sme slyšali proroka. Ochotne sme ta pospiechali. Nezádlho sme dohonili dvoch ľudí, ktorí sa paliciami podpierali a na chrbátoch batohy niesli. Jeden z nich úctivo pozdravil Amosa. — Kamže ideš, Matúšu? pýtal sa ho Amos, — čo i mýto si tak nechal, abys mohol ísť na púšť? — Ten silný chlap tmavej brady i vlasov, ktorý jednoducho bol oblečený, nasledovne odpovedal: Kto dnes najst chce tých, ktorí sú s daňou v reštancii, ten nech k Jordánu ide, kam sa celý svet hrnie. Ten nový prorok naozaj celkom vyprázdni nové mestá; a my úradské osoby, nechceme-li zaháľať, za ľudom musíme ísť. — Tvoja reč má základ, prehovoril Amos, lenže či ty nejdeš z inej príčiny k Jordánu? — Aj zvedavosť ma ta vedie — odvetil Matúš — abych videl toho človeka, ktorý k sebe ťahá všetek ľud z Galilee, Dekapolisa, Jeruzalema, z celého Júdska, ba ešte i tí sa hrnú za Jánom, ktorí za Jordanom bývajú. — Či ty za pravého proroka považuješ toho Jána pri Jordane? — pýtal sa ho Amos. — On nečiní zázraky — odvetil Matúš — jeho reč ale je opravdovým zázrakom. — Sprievodca Matúša ale doložil, že ten prorok je závratníkom, lebo kto chce prorokom byť, zázrakmi to musí potvrdiť. — Ináče tak reč, ako aj celá bytnosť tohoto človeka veľmi nepríjemný dojem činila na človeka. Bohato bol oblečený, jeho pohyby pýchu prezradzovaly, Amosovi sa lískal, ja som na to prišla, že tento človek pokrytcom musí byť. Keď sa usmieval, faloš a zlosť mu vyzerala z očí. Podobný bol on takému človekovi, ktorý iných lstive ošiali, aby jeho sobeckosť vyhoveno bolo; ochotný je na kolená padnúť, aby ho potom sbuktatoval. Reč jeho potvrdila dojem, ktorý na nás činil. Zakiaľ rečnil, Amos ostro sa díval nného a prehovoril: Mojžiš nečinil zázraky. Skrze prút Arona sa dialy zázraky pred Faraonom. Potom sa pýtal Amos Matúša, ako sa volá jeho sprievodca? Odpoveď znela, že je to Iskariotský Judáš, ktorý mu nosí sinkassované peniaze; ponevác ale teraz v Gilgale a Bethabare inkassuje, preto ho so sebou pojal. — V tej chvíli sme zazreli Jordan, ľudí tam ale nebolo; len jedného jazdca sme stretli, ktorý nám povedal, že prorok Ján šiel asi na dve hodiny k severu, kde na východnom brehu rieky krstí. Je tam asi 8000 ľudí. Matúš poznal toho jazdca a povedal, že je on úradníkom vo dvore Jerodesa, a je on medzi Jeruzalemom a Jerichovom ten najbohatší héber.

Konečne, drahý Otče, po dvojhodinnej ceste zazreli sme nad stromami Bethabary jednu vežu, vystavenú nad tou jaskyňou, v ktorej Eliaš sotrvával. To je veža Eliaša. Ztadiaľ na ľavo je to miesto, s ktorého Eliaš do neba bol vziaty. V duchu som videla ten ohromný voz, na ktorom Eliaš do neba šiel. Bethabara na druhom brehu Jordana leží. Prorok na brehu bol, a ohromná sila ľudu okolo neho, ktorému kázal. Najbliž boli k nemu jeho učedníci, ktorých bolo vyše sta,

všetci boli mladíci. Za jeho chrbátom bola Bethabara s utešenými zahradami a bielymi múrami svojimi. My sme sosadli s mulie a prišli sme celkom blízko k nemu. Ľud poznal Amosa a tak cestu mu spravil. Ujec Marie, Ján, celkom pri prorokovi bol, pozorne držiac ústa. O prichode Mesiaša rečnil prorok. Ach, Drahý Otče, bola ti to výrečnosť utešená! — Nenie odpustenia hriechov bez prelievania krvi — riekol vážne. Pokrstenie s vodou smyje vaše hriechy; predsa je k tomu potrebné prelievanie krvi. Pýtate sa, či krv bykov a kozí zbavuje človeka hriechov? Veru pravím vám, že Boh povedal, že nemá zafúbenie v prelievaní krvi. — No a vtedy načo-že sú Mojžišovým zákonom nariadené obety? Načo-že oltár, chrám a každodenné obetovanie barana? — pýtal sa ho jeden levit. — Načo? odvetil prorok, — nuž na to, aby byly predobrazom a stienom krvi opravdovej obety. Či si myslíte, že dostačí zabiť barana za hriechy? Či Boh zvieratu odníme život, keď ho od vás žiada? Nie, mužovia izraelskí, prišiel deň, v ktorý musia sa otvoriť vaše oči. Ejhľa príde Mesiaš, a vy ho vidieť a v ňom veriť budete. — Potom krstil ten prorok, ja som ale na výšku zazrela Lazara s jedným vážnym mužom stáť; pokora, hodnosť, láskavosť a pokoj srdca prezradzovala jeho celá zovnútornosť. No to bude pod istým priateľ Lazara — povedala mi Maria, — pozriže, jako pokojne a veselo hľadá na ľud a predsa jako zdržanlive sa chová, jako by očiam vyhýboval. — Tmavosvetlé šaty byly na ňom, na hlave ničoho nemal, tmavé vlasy mu na pleciahch ležaly. Hodnostiplná vážnosť so skromnosťou bola uňho spojená. Ani len sňať som nemohla s neho oči. Prorok pozrel naňho, tvár sa mu zmenila, ako by aspoň anjela videl, oči sa mu nadprirodzene skvely, za chvíľu sfa zmeravený stál. Zrazu zvolá: Ejhľa! — Všetci sa dívali na ten výšok. — Vy ste sa ma pýtali, prečo sa zabíja každodenne beránok, — znely ďalšie slová proroka. — Už prišiel deň, že sa baran nebude zabíjať, ani hriechy on nebude snímať. Ejhľa! (a v tom obe ruky vystrel k tomu vážnemu mužovi) ejhľa, beránok Boží, ktorý sníma hriechy sveta! On je ten, ktorý po mne príde, a väčší je odo mňa; On je ten, o ktorom svedectvo ja vydávam: Mesiaš, jednorodný Syn Najvyššieho! Ejhľa, to je jedine pravý beránok, ktorého krv od všetkých hriechov očistí človeka. On medzi vás prišiel, po vašich uliciach chodil, vo vašich domoch býval, a nepoznal som, až konečne teraz nad ním vidím znak Mesiaša, dokonále viem, že on spasí Izraela. — Slová proroka prenikly každé srdce; On ale rovno k prorokovi sa zbližoval. Lazar na tvár padol, keď zrozumel, že jeho priateľ je Mesiašom. Veľké množstvo ľudu prekvápeno stálo. Každý chcel jeho tvár vidieť, ktorá bľadá bola, ale tichosť a vážnosť sedela na nej. Ujec Marie, Ján, na kolená padol a úctyplne sa poklonil. Tí, ktorí medzi Mesiašom a prorokom stáli, na bok sa uhli a cestu mu otvorili. Pokorne kráčal k vode. Tak mi prichádzalo, jako by prorok ešte s väčšou úctou choval sa k nemu, nežli ostatní poslucháči — Čo žiadaš od tvojho sluhu, oh Mesiašu, ktorý máš moc spasit? prehovoril bojzlive prorok, keď na dakoľko krokov pred nim dô vody vstúpil Mesiaš. — Chcem, abys ma pokrstil — odpovedal pokojne, ale na hlas, tak, že ho všetci mohli počuť. — Otče môj, tie slová ja nikdy nezabudnem. — Ja bych mal byť od teba pokrstený, a ty prichádzaš ku mne? pýtal sa prorok zadiveno. — Sluší sa všetko verne splniť, — odvetil Mesiaš, ktorého potom prorok s najhlbšou úctou pokrstil.

A teraz, Drahý môj Otče, takú mimoriadnu uďaľosť ti musím sdeliť, ktorá sa v Izraele nikdy nestala a ktorá

fa presvedčí, že nazaretský Ježiš, o ktorom Ján svedectvo vydal a ktorého v Jordane pokrstil, je naozaj Mesiašom, jednorodeným Synom Božím. Sotva vyšiel Ježiš z vody, nad hlavou sme slyšali hrmeniu podobný praskot, oči slepiacu skvelosť sme videli, ohnivý lúč sostúpil nad hlavu Ježiša. Daktori si mysleli, že hrmí, iní zas, že sa blýska. Všetci sme sa divili a tú najväčšiu úctu sme cítili v srdci, keď sme zazreli nad Mesiašovou hlavou vprostred skvelosti ohnivú holubicu s rozprestrenými krýdlami, a keď sa to hrmenie zmenilo v čistý hlas Boží: Toto je syn môj milý, v ktorom sa mi dobre zaľúbilo. Jeho poslúchajte! — Pri týchto slovách veľká časť ľudu na kolená padla. Každá tvár bledá bola. Podivením a strachom sme boli naplnení. Po tých slovách blesk zmizol, holubica k nebu letela; Mesiaš ale, ktorý pri tomto zjave jedine stál ticho a neohrožene, na horšiel na brehu Jordana. Naraz zmizol. Konečne keď už ľud trocha k sebe prišiel, všetci sa dívali za ním, o ktorom sme vedeli, že je on Kristom, a ktorý sa tak chytro skryl pred konaním úcty, že ho viac nikto nevidel.

Tvoja poslušná

Adina.

Desiaty list.

Drahý môj Otče!

Predovšetkým o to ťa prosím, základne rozmýšľaj nad mojím posledným listom bez všetkej predpojatosti. Tvoja svobodnomyseľná múdrosť to tiež tak žiada. Drahý Otče, len spravodlivo rozvažuj tie udalosti, ktoré som ti sdelila, a potom mi odpíš, či ten nazarethský Ježiš nenie Kristus. Ja som o tom presvedčená, že áno. Ja aspoň chcem v ňom veriť. — Teraz ale vidím v duchu, že tvoja ináč vlúdna tvár zamračila sa. Oh neboj sa, môj Otče, ničoho sa nedopustím, čo by ťa zarmútil mohlo. Si-li ty pyšný na to, že si synom patriarchov, nie menej som i ja pyšná na to, že pochádzam z pokolenia židovského a že vieru Abrahama môžem vyznávať. Lenže vyznávajúc vieru nazarethského Ježiša, tohoto božského Mesiaša, neprestala som byť židovkou, ba práve bez tejto nádeje bych nebola vernou dcérou Izraela. A či nenie od storočí Mesiaš predmetom modlitby Judy a nádejou Izraela? Či netvorí zvláštny ráz židovského národa tá viera, že príde Mesiaš? Či pohania čakali kedy Mesiaša? Keď tedy jedine my ho očakávame — či ja prestávam byť židovkou, ba či som nie tým viac židovkou, keď verím, že Ježiš je tým Mesiašom, vidiac, že na ňom splnily sa prorocktva, a keď samé slovo Božie potvrdilo jeho posolstvo. Ja ale myslím, že moja obrana je zbytočná, lebo viem, že budeš-li základnejšie skúmať tie veci, i sám budeš plesať so mnou nad tým, že Boh nezabudol na Izraela a že zotre potupu Izraela medzi národami. Túžobne očakávom tvoj list, abych vedela, za aké považuješ tieto nové udalosti, ktoré dozvedieť sa môžeš aj inou cestou, nielen z mojich listov, lebo však chýr tých zázrakov rozniešol sa už i za hranice skrze tých, ktorí pri tom krste prítomní boli, a tak bezpochyby i v Egypte sa už rozpráva o tých udalostach; predovšetkým ako sa ozval Boží hlas medzi oblakmi hrmeniu podobný, a jako sostúpil nad hlavu proroka ten ohnivý holub. Boli tu aj kupci z Damasku a z mesta Kairo; favy ich trocha vzdialené čakaly na nich; Arabi na koňoch tam stáli, rimskí vojaci, cudzinci z Perska a Edona, ba čo viac, i medskí kupci a hrozné množstvo ľudu — židia i nežidia — miešano sa tam síšli. Zázrak sa tedy stal nie potajomne, lež verejne. Ja som celkom dobre počula

hlas Boží, každé slovo som dobre rozumela. Tak sa zdalo, že tie slová z ďalekého neba prichádzajú, hrmeniu podobné boly, lenže čisto ich mohol rozumieť. Blesk ale, ktorý sa na zem spustil, bol taký skvelý, že ho oko nemohlo vydržať. Keď ale Ježiš z vody vyšiel, podobno ohnivej holubice sme videli nad jeho hlavou, ktorá s rozprestrenými krýdlami takým skvelým učinila telo Ježiša, že slnku bol podobný. Tak to trvalo jednu celú minútu; každý to videl; potom ale prišiel ten hlas z neba. Lúče bleska, v ktorých sa holubica nachádzala, také skvelé boly, že som sa nemohla do nich dívať, keď som znovu ťa pozrela, už bolo po skvelosti. Lenže okolo hlavy Ježiša ešte vždy bola menšia skvelosť, a tvár jeho žiarila sa, jako jednú tvár Mojžiša. Bezpočetný ľud ani sa nepohol od prekvápenosti veľkej, daktori strachom holi naplnení a na tvár padli; On ale utiahol sa takým spôsobom, že to nikto nemohol pochopiť, a okrem štyroch očí nikto to ani nevidel. Len ujec Marie Ján a brat Marty a Marie Lazar to zbadali. Keď strach a prekvápenosť ľudu trocha popustila, každý ťa hľadal; daktori sa na vodu dívali, iní na púšť, iní zas — a medzi tymito som aj ja bola — k nebu hľadeli, ako by čakali, že na skvelom oblakovom voze do neba pôjde k Bohu, k trónu Otca, ktorý Ho za svojho syna uznal. Všeobecná mien a bola, že do neba šiel, daktori plakali, že na taký krátky čas prišiel, iní plesali, že Boh ešte vždy je taký láskavý k Izraelu. Iní zas pochybovali, a celý ten zjav za mam považovali. Bezbožníci posmech činili z neho, že to len hrmenie a blýskanie bolo. Lenže ostatní kričali, že nebo jasné bolo, zkadial-že by bolo pochádzalo to hrmenie a blýskanie? Väčšina verila v zázrak a tešili sa nad tým, čo videli a slyšali. Tak sa mi zdalo, že prorok Ján ešte viac sa divil, nežli ostatní. Jeho oči ustavične Ježiša hľadaly; potom ale tešil sa s ostatnými, že Ježiš do neba išiel. Daktori chceli hľadať Ježiša, iní zas iným ľuďom to chceli na vedomie dať. O Jána nikto nestál viac. My sme s Amosom na brehu Jordana stáli. Amos chcel sa s Jánom shovárať, ktorý ešte vždy vo vode stál. Pýtal sa ho, či pozná toho človeka, ktorého pokrstil. Ján mu takto odpovedal: On je ten, o ktorom som povedal, že po mne príde, ale je väčší odo mňa, lebo prv bol, nežli ja. A ja som Ho nepoznal. On je ten, čo ma poslal, abych vodou krstil. Kam išiel, to neviem; On musí rásť, ja ale menším budem. Moje posolstvo je blízko konca, ponevác prišiel ten, o ktorom som svedectvo vydal. — A či on len preto prišiel, aby ťa chytro zmizol? — pýtala som sa Jána. — To tajomstvo len Boh rozumie — znela odpoveď Jána —; ja som Ho nepoznal predtým, ani to neviem, kam išiel. Všetci ste slyšali moje svedectvo, že je to Mesiaš, Kristus, Syn Boží! — Po týchto slovách šiel k Bethabare, kde medzi stromami zmizol. Plačúc som sa opierala na rabína Amosa. Ešte vždy som veľmi dojatá bola od tých udalostí. Tvár Amosa vážna bola, do vážnych myšlienok bol pohrúžený. — Drahý uječek — pýtala som sa ho — či vy to veríte, čo sme videli a slyšali? — Ponevác dnešné prípadnosti zreteľné sú, len toľko musí povedať, že Boh nezabudol na Izraela. — Viac ani nepovedal. Mlčky sme opustili breh Jordana, navrátili sme sa do bytu ujevho, ktorý v Gilgale bol. Ustavične sme sa stretali s ľuďmi; každý si myslel, že Ježiš do neba šiel. Lenže, drahý Otče, s nevýslovnou radosťou ti sdeľujem, že tento Ježiš je ešte na zemi, a to pod istým k vôli dajakému vznešenému cieľu. Spomenula som, že Ján a Lazar nesňali oči svoje s neho, neskôr videli ho na brehu Jordana odchádzať. Za ním šli, od nich sa odrazil a na púšť šiel. Vtedy

tito dvaja prekvápení a láskou preniknutí mladíci zvolali: Hybajme za ním, lebo uňho musí byť prameň života, lebo Boh má v ňom zalúbenie. Pre dva vršky ho nemohly vidieť a až vtedy ho znovu zazreli, keď bol už na púšti od Jerichova k juhu. Ponáhľali sa, aj ho dohonili a takto ho oslovili: Majstre, dobrý Majstre, dočkaj nás, za tebou chceme ísť, učiť sa chceme od teba. On postál, smutno a starostiplne pozrel na nich, s podivením zbadali tú zmenu. Skvelá krása tvári zmizla. Lazar na hlas plakal. — Neplač, povedal Mesiaš, nezadlho zas ma uvidíš, priateľu! Teraz na púšť idem, poslúchajúc ducha, ktorý ma ta vedie. Ja musím ta ísť! — Nie, my s tebou chceme byť — odvetil Lazar — a máš-li trpeť, aj tak budem s tebou. — Nikto mi nesmie pomáhať — odvetil určitým, ale smutným hlasom — sám musím podstúpiť pokušenie. — S týmito slovami opustil ich, kývol im, aby nazpäť išli, ktorí to aj učinili, rozvažujúc, prečo musí on sám ísť na púšť, kde tajemstvaplým zkuškam bude podrobený. Najviac sa ale divili nad zmenou jeho tvári, ktorá dľa slov Lazara ztratila nebeskú skvelosť a ani taká pekná nebola, jako tvár syna človeka. Večer oba mladíci u nás boli v Gilgale, kde nám vyrozprávali to, čo som tu opisala. Všetci sme boli zronení, už bolo neskoro, keď sme sa ešte vždy rozprávali o Ježišovi a tých prípadnosťach. Všetci sme plakali, že neznámy osud ho zahnal na púšť, aby tam o samote žil.

Však sú to len podivné veci, Drahý Otče! Že veľký prorok prišiel, o tom nikto nepochybuje. Slnko slávy Jána Krstiteľa hviezdíčkou sa stalo pred Synom Božím! To je istá vec, že hrnúť sa bude ľud na púšť, jestli tam bude bývať. Všade panuje tajemstvo, strach, zvedavosť, podivenie a nepokoj. Istého náhľadu ešte nikto nemá o týchto prípadnosťach. Rabin Amos každému to radí, aby pokojne dočkal výsledok, ponevác poslal-li Boh proroka, pod istým z istého cieľa sa to stalo, k vôli ktorému on musí púšť opustiť a vrátiť sa medzi ľudí. Snád v budúcom liste viac budem môcť písať o vývine týchto prípadností, ktoré teraz ešte kryje plášť tajnosti. Oh, keby len naozaj bol prišiel z neba Boh našich otcov, aby svoj ľud spasil.

Tvoja poslušná

Adina.

Novoročná noc nešťastného človeka.

Istý starec stál pri obluku v novoročnej noci, hľadiac zrakom zúfalým do nepohnutelného, večne kvitnúceho neba a na tichú, čistú, sňahom pokrytú zem, na než nebolo človeka tak bez všetkej radosti a bez sna, ako on. Jeho hrob bol pred ním, súc sňahom staroby a nie ohňom mládenectva pokrytý; a on sám ničoho si neshromaždil v živote svojom okrem chýb, hriechov, nemocí, vyciveného tela, spustošenej duše, prís plných jedu a staroby plnej žiaľu.

Jeho najkrajšie mladé dni obrátili sa dnes na mátohy a zanesly ho do onoho krásneho rána, v ňomž ho jeho otec na rozcestie života zaviedol, aby si vyvolil, či pôjde na pravo po

kolaji cnosti do krajov tichých, plných svetla a žne, či na ľavo do chodby neprávostí, do čiernej jaskyne, v než jed kvapka a hady spia v tmavých parách. Ach, tie hady mu visely dolu s prís a jedovaté kvapky trápily ho na jazyku, a on vedel, kde je! Temer bez smyslu a s nevyslovnou žalosťou do oblohy pozerajúc, riekol: „Navráť mi mladosť, Otče môj! Postav ma zase na rozcestie, abych si ináčej volil!“ — Ale jeho otec a jeho mladosť dávno bola preč.

Zdalo sa mu, že vidí svetlonosov po močarinách myhať sa, a preto povedal: „To sú moje bláznivé dni!“ — Zdalo sa mu, že hviezda na zem padla a zase riekol: „To som ja!“ — Rozohnená obrazotvornosť ukazovala mu mesačníkov, ako sa po strechách premetávajú a črep hlavy z mrtvého človeka priberal pomaly na seba jeho tvárnosť.

V tomto boji ozvala sa zrazu hudba, čo sa mu pozdávalo, ako chrámový spev. Tým bol milo pohnutý. Obozrel sa ešte raz po obzore a po zemi, a spomenul si na svojich priateľov mladosti, ktorí teraz, šťastnejší a lepší nežli on, stali sa učiteľmi ľudu, otcami šťastných dietok, a preto zase hovoril: „Ach, i ja bych bol mohol v tejto noci odpočinúť, keby som bol chcel! I ja bych bol mohol šťastným byť, keby som, drahí rodičia moji, vaše poučenie bol plnil!“ — A v zimničnej rozpomienke na svoju mladosť, zdalo sa mu, že oná lebka premenila sa na mládenca. I nemohol to zniesť, a zakryjúc si oči, lial slzy, ktoré z obloka do sňahu padaly, a vzdychal: „Navráť sa mi mladosť, navráť!“

A vrátila sa, lebo to bol len hrozný sen v novoročnej noci. Ešte bol mládencom, len jeho poblúdenie nebolo snom, a preto ďakoval Bohu, že ešte ako mladík z hnusnej chodby neprávosti obrátil sa a cestu cnosti nastúpiť môže, kde ho bohatá žatva očakáva.

I ty, mládenče, akže na bludnej ceste stojíš, obráť sa! Tento hrozný sen nech bude na budúce tvojím sudcom; lebo ak bys predsa niekedy žalosťne zvolal: „Navráť sa mi, krásna mladosť!“ — nenavrátí sa ti.

Emanuel Filkorn.

BESIEDNICA
Rozpomienka.

Mickiewicz.

*Lauro! či-ľi tie pekné vekov našich letá
ešte sa kedy tvojej maľujú pamäli?
Kedy sme sami len tak o sebe zajatí
dbať nechceli o trúde obecného sveta.*

*Chodník, čo sa zeleným jasmínom vypletá,
potok, čo milým smerom po lúke sa krúti:
tam nás často vzájomne tlumočiacich v chuti,
pozdnej noci lúbežná zastienila šata.*

*A mesiac zpod bledého vykukol oblaku,
sňazné prsia a zlaté osvietil prstene,
božského pôvabom tvojím pridajúc toku.*

*V ten čas srdcia porýva sladké rozochvenie,
ústa sa spytávajú, oko hynie v oku,
slza so slzou i s vzdychaním mieša sa vzdychanie.
Nadšený Poliak.*

Klin klinom.

Istý mladý žurnalista (novinár), môžem i tak povedať, že mladý potomok z „vyvoleného národa“ neprestajne vysvetľoval mladému kaplánovi v Topoľčanoch, že aké výhodné by to bolo, keby sa biskupom majetky pobraly a podelily.

„Však ja nehovorím tho, aby sa tho na šťátne ciele obrátilo. Ale malo by sa tho phodeliť medzi nižšie kňazstvo. Vhodia, thakto aj kongrua by zaraz bhola rozlúštená. Vheľmi sa čudujem, že mladšie kňazstvo nechopí sa z celej dhuše thej thak peknej idej (myšlienky).“

„Odpustite, milý priateľu“, vraví náš kaplán, „odvetím vám jednu židovskou poviedkou. Majte srpenie.“

* * *

V Nitre žil kedysi dobremajúci sa rabin. Tak mu dobre išlo, že to až jeho cirkevníkom oči vykáfalo a so dňa na deň väčšmi mrmľali oproti nemu, že vraj vždy len „vodu chváli, sám však si vínko popija.“

Donieslo sa to do uší i nášmu rabinovi, a aby netrpezlivcov a nespokojencov utíšil, budúcu sobotu nadšenú kázeň držal svojim veriacim, a síce o chudobe. V tejto kázni zvlášť to rozlušťoval náš rabin, aby chudobní uspokojili sa so svojou chudobou, lebo kto teraz tuto na zemi chudobným je, ten na druhom svete veľmi bohatým sa stane; a naopak, kto tuto hojne oplýva všetkým, ten po smrti i núdzu tref bude.

Uspokojili sa naši chudobní židáčkovia, a tým sa potešovali, že bárs tuto od núdze a hladu brađu otrčia, však si hojne popraví na onom svete.

Nachodil sa však medzi nimi istý prešibálny Fajbiš, ten si zašiel k nášmu rabinovi a takto sa s ním pustil do shovárky:

„Rabbileben, ja som všetko tebe uverila, čo si tam predikhoval, že kto je teraz chudobná, then bhude po smrti bohatá; a kto teraz je chudobná, then bhýť po smrti bohatá. Vhidiš ja som teraz — vaj mir — chudobná. Dhaj mi phož čít 500 floren, a keď bude zamreť, však ja vrátila. Veď mhusiš vhedieť, že thy bhudeš chudobná, bo teraz byť bohatá. Vaj mir — veď to tebe tam photom dobre padnúť ten 500 floren, a ja to — ganc lajcht — thebe bude moc navratil, bo ja vtedy bohatá byť! . . .“

Pán rabin do konca potichu vypočúval nášho furtáka Fajbiša, avšak ani on za pecou neostal s tromfon. Zavdal aj on dobrú dávku lstivosti, ktorú v sebe mal, ba navrátil aj dvojnásobne danú požičku. Zial sa však za chvíľu premýšľať, zase vyťahoval peňaznicu a už už začínal ju aj otvárať, aby žiadanú summu vyňal; ničmenej ale v polovici práce ruky mu zastaly. Konečne sa ohlásil:

„Máš, ver, pravdu, synkhu. Dobre bude, keď ti dán.“

A zdalo by sa, že už aj vyčítuje, ale zase zastal. „Dočkaj však! Keď ja tebe dať 500 floren, čo ty potom bol robíš s nima?“

„Nho, rabbileben! Bhol by malý kšefte na predaj, chcel by ju khúpiť.“

„A načo tebe je tá gš fte?“

„Načo? Vaj mir! Obracala by peňaz, aby bol photom moc. A keď bola moc, khúpiť potom malý grunt.“

„Nho, nedám ti pteňaz. Keď ty naškrabať moc pheňaz a khúpiť grunt, thedy po smrti bol chudobná, akho ja, nuž akho že mi môj 500 floren nazpáť dať, keď nemala nič. Choď preč, nedostať nič! . . .“

* * *

„A čo ja mám z toho rozumieť?“ pýtal sa žurnalista kaplána.

„To máte rozumieť“, odpovedal mu, „že bych ja bláznom bol, abych agitoval za podelenie statkov biskupských. Počím by sa to stalo — a otázka je, či by sa to podarilo — dotiaľ aj ja môžem byť biskupom a vtedy by aj moje statky sa delily. Tak teda vedzte, milý priateľu, že sa my vám nedáme na váš figliarsky lep lapíť, na upečenie pečenky postaráme sa i sami, ba zrovna vašej rady nepotrebuje.“

*

Nežiadajme si nikdy nadmierne bohatstvo, ale uspokojme sa len s toľkým, aby sme svoju rodinku čestne zaopatřit a náš každodenný chlebič — bárs aj chudobný — v bázni a láske Božej, v dobrom zdraví stráviť mohli. Buďne pritom šanobní na daromnice vyhadzovať; ale na česť a chválu Božiu, ako i na chlieb sv. Antona nelutujme, lebo to bude nám dobrou istinou (kapitálom) pre i Bohom, ktorá dobré úroky (interest) nám do smrti poniesie, a i po smrti s nami nad hviezdy sa vynesie.

S Bohom!

Ján Klauček, učiteľ.

O H Ý R N I K

Milostivé leto. Dia zpráv vatikánských časopisov pápež Lev XIII. uzavrel vyhlásil rok 1900 za milostivé leto, ktoré bude trvať od Vianoc r. 1899 až do Vianoc 1900. Prvé milostivé leto bol vyhlásil pápež Bonifác VIII. roku 1300.

Jako žije náš kráľ. Náš kráľ stane každý deň ráno o piatej hodine. Jeho ranajky pozostávajú z jednej šialky kávy a z kúska mäsa. Potom pracuje do 12. hodiny. O dvanástej hodine si trochu zajie. Obeduje o troch hodinách. Obed pozostáva zo 6 jediel. Pri obede len jeden pohár bavorského piva vypije. Večer o 9. hodine ide spať. Pôst prísne zachováva a starosť má o to, aby sa pôst v jeho dvore vôbec zachoval. Veru mnohí panáci by si mohli príklad vziať s jeho veličenstva, ktorý tak svedomite sa drží tretieho príkazu cirkevného.

Cársky dar. Z Petrohradu sdeľujú, že cár Nikolaj II. daroval ruskému Červenému krížu jeden million rubľov na napomáhanie biednych a núdzných.

Spíšský biskup, Pavel Szmrecsányi ubohým pohorelcom spišskej obce Kravján 300 zl. daroval. Hľa na také vznešené ciele sa užívajú od židov a liberálov tak mnoho ráz napádané cirkevné majetky.

Milost' Dncha sv. V Pálfe navrátila sa do lona cirkve Kristovej kalvína Zuzanna Fehér. — V Inke zostal katolíkom kalvín Ján Mózeš. — V Makove zostali katolími protestanti Jozef Jenei a E. Vig. — V Cegléde Andrej Laki opustil cirkev kalvínskou a vstúpil do lona cirkve Kristovej. — V Čik-Tapolci získala cirkev Rozu Zágoni. — V Jobbágyfalve Georg Pap, Juraj Čizmadia, Peter Čizmadia, dvaja chlapci, Jozef Mezei a Rozalia Gergely opustili vieru kalvína a prijali vieru Kristovu.

Sv. Missie v Ružomberku sa s dobrým výsledkom odbavily. Cúhodní otcovia tovaríštva Ježišovho: P. Daubner, P. Silvester, P. Žák blahodarne účinkovali. Pri sv. spovedi sa 4200 sučastnilo; palenečného nápoja 1200 ľudí, veľká polovica až do smrti, odrieklo. Židovskí kupci sa nevedia nadiviť, jako mohli tak traja ľudia na ľud účinkovať, lebo hľa deň po deň dostávajú z pošti peniaze, bez toho, aby posielac meno svoje udal, čo je znakom toho, že kajučni veriaci nahradzujú kupcom to, o čo ich uškodili. Krčmári zas sú veľmi zdesení, že sú im krémy prázdne, a nemajú nádeje, žeby sa im o krátky čas naplnily.

Kázeň v Kamenolome. V budapeštianskom X. okrese Kamenolome sišlo sa dakolko pánov a zadali na mestskú radu prosbu, aby zakázala v katolíckom kostole slovensky kázať. Mestská rada odovzdala primášovi tú prosbu, ktorý v tej veci na radu jozefovského dekana-farára tak rozhodnul, že sa tam aj maďarsky, aj slovensky a aj nemecky musí kázať, aby nebol vystavený záhube dušnej ubohý robotnícky ľud skoro jedine z Poliakov a Slovákov pozostávajúci.

† **Štefan Puchovszky,** farár v povážskej Kráľovej v 45. roku veku svojho zomrel.

Novo-Veský (Spiš) kat. kruh 12. t. m. večer vo svojich miestnosťach s tanečnou zábavou spojený koncert drží.

Do pensie šiel Konštantin Berzeviczy, kráľ. sudca a predseda katolíckeho kruhu v Nitre. On patrila medzi tých úradných mužov, ktorých ešte neovial vietor zaslepeného liberalizmu.

Pani barónka Grill. Berta Goldstein, ktorá bola v hlavnom meste známa pod menom barónky Grill, 11. febr. sa dostala do chládku. Obyčajne v nových domoch ľúbila bývať, kde kunštvným spôsobom mokrymi učinila steny a náhradu žiadala od domomajiteľov, ktorí jej radi dali peniaze, aby len mlčala. Nedávno slúbila jednemu úradníkovi, že mu zaopatrí službu skrze krajinského vyslanca Jula Benke. Ten úradník jej sadol na lep, a dal jej predbežne na trovy dakolko sto zlatých. Lenže ona mu nemohla žiadnej služby zaopatríť, následkom čoho ju oznámil. Teraz vyšly všetky jej figle na vrch. To ani poznamenat nemusíme, že krstný list nemohla preukázat.

Smädná obec. Že sú mnohé obce pri voľbách veľmi smädné a že k utišeniu smädu takejto obci kandidát liberálny hlbšie do vrecka siahnúť musí, nedá sa tajiť. Však ale že by sa našla obec, ktorá by len vodu od svojho ablegáta pýtala, to je k neuvereniu. A predsa taká obec nachádza sa v Liptove a menuje sa Sv. Martinček. Táto obec vystavená je na vysokom vrchu. Keď je dažď, ešte sa len nasteká vody do studien, však ale ako minulý rok, keď dlhšie nepršalo vyschly tam studne a ľudia boli nútení zo susednej obce vodu si dovážať. Ako počúvame, občania s prosbou sa obrátili na vys. ministerium, aby im tej biede odpomohlo, a zas ich ablegát Jozef Angyal im prisľúbil, že za nich tam slovo ztratí a vodu im vykoná. To bude prvý pád, že si ablegát voličov jednej obce s vodou získa, a ich smäd nie s páleným, ale vodou hasiť bude.

V celom Uhorsku v r. 1898. narodilo sa 607 tisíc 339 živých, 13 tisíc, 416 mrtvých detí; do hromady zomrelo 455 tisíc a 77 ľudí; tedy o 152 tisíc a 262 ľudí sa viac narodilo, nežli koľko zomrelo. V r. 1847. ale skoro o 200 tisíc ľudí sa viac narodilo, nežli zomrelo. V marci sa najviac, a v juniusi sa najmien detí narodilo. Veľa obcí je i takých, v ktorých minulého roku 10–20 osob zomrelo bez toho, že by sa kto bol narodil.

Otvorenie novej pivnice rakúskeho obecného domu stalo sa 11. febr. o 11. hodine pred poľudním v prítomnosti 1000 povolaných hostí, medzi ktorými nebolo ani jedného žida. Prítomný bol pápežský vyslanec Taliani, dvaja ministri, miestodržiteľ atď. Zahájujúcu reč držal mešťanosta dr. Karol Lueger. Po tej slávnosti bola hostina. Miestnosti tej pivnice sú utešené.

Koľko rečí je na svete? Jeden Francúz najnovšie počítal reči teraz na svete jestvujúce, a tvrdí, že je ich do hromady 860 a to s 5000 dialektami. V Europe je 89 rečí, v Afrike 114, v Amerike 417, v Asii 123, v Austrálii 117. — Ejhľa následky stavania babilonskej veže.

Rabín magnátom. Pešťbudínske časopisy zvestujú, že hlavný rabín pešťianskej židovskej obce, dr. Kohn Sámí, bude vymenovaný za člena snemovne veľmožov. Zaslúžil si to vraj tým, že už 30 rokov rabínčiči v tej obci.

V Spišskom Kotterbachu v minulých dňoch besný pes behal, ktorý mnohých psov a jedno dieťa pokúsil, ale na šťastie mu len šaty pokúsil a tak sa mu nič nestalo.

Do Palestíny. Zionisti majú pojednávanie s tureckým cisárom, aby dovolil, že by 4 milióny ruských židov mohli do Palestíny presadiť. Rusko veľmi prajne podporuje prevedenie tohoto úmyslu a nič nežiada za tie štyri milióny židov, ktorých mu vezmú; len na tom je, aby sa to čím skorej stalo. K našej vláde sa ešte nikto neobrátil s tou očakávanou prosbou, či by mohol uhorských židov tiež preč vziať?

Smrť medzi tancom. V Lováte na fašiankovej zábave v náručí tanečnice vypustil ducha Juraj Abodi, jediná to podpora a nádej vdovy-matky. Z korhelice a tanca ešte nikdy nepošlo nič dobrého.

Falošné vína shabali u Štefana Csernyiczkého, krčmára v Sátoralja-Ujhelyi. Shabali mu 24 hektolitrov villánskych, pätikostolských a budínskych vín.

Soštátneenie lekárov a lekárnikov. V Békéš-Čabe dr. Ján Zöldy, hl. lekár, zadal návrh u vlády, aby sa lekári a lekárnici novým zákonom štátnymi úradníkmi stali.

Najvyššie budovy sveta sú veže katedrálneho chrámu nemeckého mesta Kolína, 160 metrov sú vysoké.

Človek o jedných pľúcach. V Londýne umrel 42-ročný Charles Lie. Pri pytvaní mrtvoly konštatovali lekári, že sa bol narodil len s jednými pľúcami.

Nechcú bojovať. Nedávno dovedli osem nazarénov do segedínskeho žalára, lebo pevne pridžali sa príkazu viery svojej, ktorá zakazuje im zbraň nosiť. Sú predbežne na jeden rok odsúdení, a jestli za ten čas neupustia od svojho presvedčenia, očakávajú ich nové pokuty.

Samovražda. Spomenuli sme, že Julo Halcsay, ktorý čo krajinský vyslanec zastupoval Baňskú Bystricu, samovraždom sa stal. Nedávno zomrel zástupca očajského okresu Koloman Balogh, o ktorom „D. H.“ píše, že vlastnou rukou spravil koniec svojmu životu. Hovorí, že sa mu mozgy pomiatly, následkom čoho sa života zbavil.

Zakázali Bismarcka. Nemci v Chebe sú veľikí zbožňovatelia Bismarcka a veľkej Germánie. Aby každý pochopil tieto ich city, uzavreli postaviť Bismarckovi pomník a mestské zastupiteľstvo hneď odhlasovalo 1000 zl. na vystavenie toho pomníka. Ale okresný kapitán zrušil uzavretie mestského zastupiteľstva. Inšie by už ani nechybalo, len aby Nemci stavali Bismarckovi pomníky všade v Rakúsku, kde Prušiaci s Bismarckom na čele vyprali Rakúšanov. Ostatne v riši nepravdepodobností je vraj všetko možné.

Francúzsko slope. Vo Francúzsku je teraz 500 tisíc krčiem. Ročite tam padne na každú osobu 14 litrov liehu. 16—17-roční chasníci sa musia nechať liečiť, lebo ich zdravie podkopal špirit. V jednej

nemocnici 70 percentov nemocných sa ta dostalo následkom pitia liehových nápojov.

Kostoly vo Viedni. Viedeňská rada sa usniešla s vládou, že zaopatria 5 miliónov zl. čo požičku na kostoly. Vo Viedni sa starajú o to, aby aj počet kostolov rástol, keď rastie počet obyvateľov. — No v Budapešti je veľmi málo kostolov; snáď je ich len dvadsať do hromady. Kdežto obyvateľov je pol milióna. Zajímavá okolnosť je tá, že je v Budapešti 500 kaviarní.

Nedeľa a nemeckí poštári. V Nemecku od 1. marca v nedeľu a vo sviatok v poštových úradoch do 9. hodiny riadne sa musí úradovať; od 9. do 2. hodín sa úraduje len behom dvoch hodín, nesmie sa ale úradovať pod hlavnými bohoslužbami. Úradné hodiny správcovia pošty sú oprávnení na popoludnie odložiť, ba i celkom vyzdvihnúť. Kedyže bude také čo v Uhorsku? Veď Uhorsko bolo kedysi krajinou Mariánskou!!

Najväčší parník na svete sa volá Oceanie ktorý pracuje so silou 17 tisíc koní. Je on 204 metre dlhý, na prostriedku 21 metrov široký, na 15 metrov hlboký. Vyše 1700 ľudí môže v ňom cestovať.

Márnosť. V Paríži zostavil jeden menom Worth štatistiku z toho, koľko potrebujú najbohatšie dámy sveta ročite na seba. On vyrátal, že 1000 miliónov frankov, to jest 500 miliónov zlatých. Najmárnoratnejšie dámy sú v Petrohrade, potom nasleduje Paríž, Londýn, Viedeň, New-York. Jedna dáma dala za jedny šaty 35 tisíc zlatých a len raz ich mala na sebe. Koľkým chudobným a nemocným by sa dalo pomôcť takou summou! Hja, keď je len namyslená tá pýcha ženská!!

Obrazené ženy. Americkí chlapi veľmi vlúdne sa chovali proti ženám. Od istej doby ale, že i ženy vytískajú chlapov z rozličných úradov, už nenie tak veľká táto vlúdna zdvorilosť. Professora na vŕšeučelisku v Chicagu ženy jednoducho zbavily úradu. On bol nepriateľom toho, aby ženy navštívovaly vŕšeučelisko. Predsa ho poslúchalo asi 30 ženských osôb. Nedávno držal prednášku o trávení. Pri tejto prednáške vyslovil, že žena nenie nič iné, ako dvojnohá zle tráviaca sova. Rada profesorov zbavila ho úradu, lebo veľmi žalovali naňho poslucháčky. Poslucháči sa ale vyhrádzajú, že jestli nebude ten professor nazpáť prijatý, na také vŕšeučelisko pôjdu, kde ani jednej poslucháčky nenie.

Koľko zednárov je na svete? V Uhorsku je 2781, v Španielsku 6000, v Belgicku 1550; v Dánsku 3634; vo Francúzsku 23 tisíc 800; v Nemecku 18 tisíc, v Arglicku 118 tisíc; v Taliansku 20 tisíc; v Turecku 250; v Spojených Štátoch 783 tisíc. Atď. Do hromady je ich bez 13 tisíc jeden milión.

Papier zo zemiakovej vňati začali dorábať v Gröningene v Nizozemsku. Fabrikanti platia vraj po 5.60 frankov za tonnu (10 metr. centov) vňati. Ak sa to potvrdí, bude ten vynález i gazdom osožný. — Firma A. Fiorita & C. v Santose v Brazílii spravila kontrakt s vládou štátu San Paalo, že dovezie 10 000 rakúsko-uhorských vystahovalcov do Brazílie. Ponevác je to vlastne predávanie ľudí a pomery v Brazílii sú schváľne tak usporiadané, že biedny človek ani za roky nepríde k ničomu, t. j.: čo zarobí, to i stroví; nuž rakúsko-uhorský konsulát v Santosi upozorňuje menovite haličské obyvateľstvo, aby nesadlo na lep a nešlo do Brazílie.

Proti nátku odporúča istý nemecký lekár: niekoľko kvapiek roztoku hypermangan-kysličného kali vliat do teplej vody, aby stala sa bledo-ružovou. Touto vodou treba dobre povypľakovať nos, vopred dobre vyčistený; odporúča sa tú vôdku tak vŕhať, aby vychodila druhou dierkou alebo ústami. Po vypláknutí vezme sa kúsok vaty, namáča sa vodkou a ponatierajú sa slznice nosa. Konečne urobia sa guľky zo suchej vaty a tieto vopchajú sa do dierok nosa možno hlboko. Na to pustí sa vôdy zase do nosa, držiac nos možno vysoko, a presiaknuté kúsky vaty nechajú sa asi za hodinu v nose. Jestli nátku nebola zastaralá, prejde hneď, ale i pri zastaralej nastúpi pohľadzenie.

„Babenko, aj mne“. Pred domom v zahrádke prikryla si babka stol, aby si obyčajnú porciu kávy do žalúdka spustila z tak obľúbenej Kathreinerovej, ktorá ju tak útle a príjemne rozpaľovala, a k ostatku dňa sily jej dodávala. Malý vnuk skryto striehol v zahrade, či vietor neposrážal zrelé ovocie na zem pre jeho žalúdok, ktorý vždy bol hotový dačo takého prijať. Práve zazrel červené jablko veľké a už radostne chcel zvoľtať, a jablko medzi zuby sotil. — Tu ale vtisne sa mu do dierok nosa tá ľúbežná vôňa kávy. Hneď obrátil sa a uzrel babku, ktorá úsmevom prezradzovala svoju radosť nad tým, že si môže k stolu sadnúť a tú obľúbenú kávu požvať. Vábenie prituhé bolo. Chlapec hneď sotil jablko do vrečka kožených nohavíc, rýchlym skokom pristúpil k stolu aby sa neoneskoril k dobrému glgu z tej príjemnej Kneippovej kávy, obskuluje okolo starej babky opätovne volal: Babenko aj mne. Tvár babky celkom sa vyjasnila; jako by čakala bola na prosbu dieťaťa, takým úsmevom a radosťou dívala sa naň. Hej nech aj on si zapije z tej záživnej, dobrej Kathreinerovej Kneippovej kávy sladovej, aby líčka jeho také červené zostaly, a aby sa zdravo vyvinul k radostiplnému životu.

Púť do Lourdu.

Pohnutie: 21. aug. 1899.

Smer cesty:

Budapešť — Kaniža — Marburg — Pragerhof — Villach — Francensfeste — Ala-Verona — Milano — Genua — Marseille — Toulonse — Lourdes — a tou istou cestou nazpät.

Ceny: I triedy 220 zl.) Uplné
II triedy 170 zl.) zaopatrenie behom
III. triedy 100 zl.) 8 dní.
III. triedy 80 zl. bez bytu a zaopatrenia.

Termín hlásenia sa:

Pri ľavnej cene: 15. júna 1899.

Pri riadnej cene: 15. júla 1899.

Obširnejšie vysvetlenie podá a programmy posielá

Dr. Fraňo Robitsek,

farár vo Velkom Maroši hontianska stolica.

DOFISY.

VEL'KÝ BOBROVEC, 4 f.br. 1899.

Vážený Pane!

Smutne vstávalo sniečko nad Liptovským Veľkým Bobrovcom dňa 1-ho febr. b. r. Obyvatelia nepoznali viac svoje rodné miesto. Obraz, ktorý sa oku naskytnul, je neopísateľný. Kdekoľvek len, tak rečeno zrakom hodil človek, všade dohárajúce a dymiace sa ruiny domov, hrozné zúfalstvo rukami krčovite zalámajúcich ľudí, len v nočných šatách od zimy trasúce sa a nariekajúce dievky a starké ženy, sem a tam sa motajúce statky, zdivelé kone bolo vidieť.

Tu srdcolomne plače jedna matka, ba reve, výska v zúfalom žiati, lomí rukami, lebo jej dievky staly sa korisťou zúriaceho ohňa; tam starac s ovisenou hlavou stojí nad zničovaným gazdovstvom svojim, tvár celá do rúk skryjúc horko plače nad ztratenou v ohni dcérou a vnúčatmi; hen zase dievčatko anjelskej nevinnosti s blyskavými od slz očiami pod jedným stromom utúleno sedí, ľudia po mimo idúci zalomia rukami ťažkým bôlom povzličnú, že aj tomu chýdľatu vzal oheň jeho potechu: matku sladkú. Známy uteká pred známym, aby sa im jedon drhému do náručia padnúť srdce nerozštepilo od zvečšeného vzájomného žiaľu — lebo dve tretiny V. Bobrovca na prach sú obrátené.

V noci z 31-ho januára na 1-ho februára o pol 12. hodine pre neopaternosť jednej čertovskej korhlice oheň vypukol v našej obci, ktorý následkom hrozného, na celú i beztak veľmi hustú obec, oheň hádzúceho vietra, ani nie za úplnú hodinku 180 domov i s gazdovskými stavmi, sypárňami v plamenné more obrátil. Naraz na viacerých miestach zaž haly sa domy a ohromným plameňom blkotajúc v okamihu ohnivé ostrovy tvorily kolo seba. Pri divom víchre so strašným hučaním a praskotom mizly jeden za druhým slabé drevené stavy. Ľudia ledva svoj život mohli si zachrániť tým menej dačo iného. Mnohí len pod hurtom spadnutého krovu sa prebudili, alebo keď im už poval prehorieval, viacerí ani len nie vstali zo spánku, ale zadusení zhoreli; iní neopovážiac sa na útek dať z pomedzi ujedavých ohnivých jazykov, do pivníc sa schovávali, a tam mnohí z nich sa podusili, alebo zhoreli.

Spálilo sa 12 ľudí, 2 pod ohňom od strachu zomreli. Medzi tyma 12. sú 4 matky, 6 od 5 mesiacov do 9 rokov majúcich detí, jedna 12 a jedna 16 ročná dievčina. Čiastočne popáľlo sa ich vyše 50 z ktorých 7—10 so smrťou sú v zápasi. Zhorelo 180 domov s priručními budoviskami, z ktorých 26 ale len na málo bolo poistené; 92 kusov rožného statku; 175 oviec, 32 kusov ošipaních, vyše 785 zl. hotových

peniazí. Celá škoda môže urobiť 320—350 tisíc zl. Obyvatelia zo 180 domov, asi 100 duší teraz pod nebotyčným večným sňahom obťažnými Tatrami bez chleba, bývania, a obleku sa nachádzajú. Nemusí ich človek vidieť, dosť len pomysleť na nich, aby sa mu ich zažalilo. Čo má robiť ten úbohý ľud? Hladom len nemôže zomrieť! Ani pod holým nebom nemôže na veky bývať. Čaká pomoc od ľudského spoločenstva. Ľudia, rodáci, ktorí máte lásku v srdci a môžete, obetujte, čo len i jeden halier, i za to vám poďační budeme!

Milodary, ktoré v časopisoch vykázané budú, prosíme alebo rovnou cestou ctihodného pána redaktora „Krešťana“ — s jeho privolením na predsedu výboru pre napomôženia pohorelcov utvoreného, na dp. farára V. Bobrovského odposielat. Pán Boh nám pomáhaj!

Ignác Kojda.

BOROVCE, 9. febr. 1899.

Veľactená Redakcia!

So všetkých strán čítame v našom milom Krešťane. A tak aj my Borovčania máme to šťastie sa pochváliť. Naš vrele milovaný pán farár Jozef Straka, nám teraz na fašianky pristrojil z vnuknutia Božieho tú najblaženejšiu hostinu Sv. Missií. Velební otcovia páni missionári, dôst. pán direktor Jozef Beran, a p. Anton Láng z Viedne z kláštora Lazaristov z milosti Božej dorazili dňa 28. januara, s odpoledňajším vlakom na stanicu piešťanskú, od železnice ale s príležitosťou do našej dobre zachovanej Obci, kde sme ich veľkou oduševnosťou slávnostne privítali. Dňa 29. januára v nedeľu ráno o 10. hodine, po druhej sv. omši, pri ktorej sv. omši sa zaspievalo s celým zástupom, Veni Sanete t. j. Duchu svätý príď z neba, za jeho svätých sedem darov, pritom náš dôstojný pán farár odevzdal velebným pánom Missionárom svätú štólu a sv. kríž. Po tých svätých obradoch, vystúpil velebný pán missionár J. Beran na kazateľnicu a začal horlive pracovať vo vinici pána; kde sme s veľkou radosťou a poslušnosťou, veľmi krásnu prvú svätú kázeň poslúchali, ktorá nás tak hlboko dojala, že cez ten čas sv. misií náš chrám Boží od štvrtej hodiny raňajšej až do tvrdej noci, preplnený bol; tak že naši páni a missionári s naším pánom farárom a z okolia prichádzajúcimi páni farármi, veľkú prácu s kresťanským ľudom mali.

Na dve tisíc veriacích sa očistilo zo svojich hriechov, začo nech je Sláva Otcu nebeskému. Zamlčať nemôžem aj to, že sa súčasťou sv. Misií aj inteligencia a síce osvietený pán Rudolf Očkay, a osv. pán barón Leopold Vattenvyllaj z jeho vysoko váženou paňou. Osv. pán Očkay nám daroval na misionársky kríž veľmi pekného duba; to na znak jeho kresťanskej lásky. Prítom nám aj prepustil remeselníka, ktorý sa tiež usilovnosťou nám preukázal s

tým, že nám pekný kríž spravil. V nedeľu po deviatniku, t. j. 5. febr., mali sme posviacanie sv. kríža, ktorý bol krásno ovenčený a s veľkým prôvodom od dvanástich mladencov a s venci ozdobenými pannami, s krásnou kostolnou bandou veselskou, v plese a hudbou zvonov, so strelbou, slávnostne na drúčkoch donesený a k úcte ukrižovaného Spasiteľa k nebesám postavený. Potom bola zavierajúca kázeň, tak že nebolo toho oka, ktoré by nebolo hojnosť slz od veľkej radosti ronilo. Ku posledku sme obsiahli pápežské požehnanie, a tak sa skončila svätá pobožnosť s Te-deumom. Prítom tiež nemôžem zabudnúť na nášho veľmi dobrého a v svojich povinnosťach sbehlého pána organistu, ktorý sa tiež veľmi krásne preukázal, za čo nech mu je chvála.

Drahí čitatelia, či mohol nám ešte niekto väčšiu lásku preukázať? Veru nie!

Daj, Bože, aby tieto missie slúžily ku príkladu aj iným pánom duchovným na okolí!

S tým zostávam s hlbokou úctou.

Z. Borovčan.

MNEŠICE, 12. febr.

Váženo Ctený Pán Doktor!

V časopise „Slovenské Listy“ č. 13. som čítal, ako tieto listy vo svojom „Mydle“ napádajú „Krešťana“ a posmech robia z dopisovateľa ružomerského, ktorý pod menom „Zelinkové Mydlo“ v 5. čísle „Krešťana“ svoj dopis udal. Ja myslím, že p. dopisovateľ s tým, že písal o sv. misiách ružomerských, neodkúsol kus nosa „Slovenským Listom“.

V druhom odseku píše p. dopisovateľ o činnosti „Kat. Kruhu“ v Ružomberku. Ako dobrý katolík píše o tom, k čomu patrí. Prečo „Slovenské Listy“ píšu a vychvalujú to, čo k nim neprislúcha? To som už ja sám čítal v týchto Listoch, že na ľudovú stranu a jej prirvencov hanu kydaly. A tak ani p. dopisovateľ nič zlého nepísal, keď udal, že tieto Listy o evanj. farároch mlčia. Zato nemusí pán redaktor Slovenských Listov posmech robiť z p. dopisovateľa, že je k dostaniu „zelinkové mydlo“ v Ružomberku. Nech si radšej p. red. Slov. Listov svoje „Mydlo“ schová a „zelinkové mydlo“ nech nechá na pokoji.

S poníženu úctou

„Fašiankový.“

NITRIANSKE LUDANICE, 9. febr.

Dôstojný Pane!

S nevšednou napnutosťou stopúvam pohyby a činy na poli političnom národa uhorského, a srdečne bych mu žičil už raz, aby zásady kresťanskej, zásady Božie zvíťazily a rany národa čím skôr sa zahojily a zacelily; ale nie menej pozorúvam aj pohyby na poli cirkevnom, a zvlášte našej sv. viery a náboženstva sa týkajúce; a jestli zbadám niečo radostného, poteším sa i v mojom teraz nevyslovnom zármutku a okrieva

srdce moje radosťou nevšednou, radosťou nadzemskou. Ako múdre a nepochopiteľne riadi Prozreteľnosť Božia život jednotlivcov, národov, a zvlášte život katolíckej cirkve.

Komuže by kresťanské srdce nehořelo radosťou nad tým, keď čítame, ako z Anglicka ohromná processia vybrala sa na púť k trônu Matky Božej v Lurde? A čítame, že i protestantská tlač (noviny) veľmi úctyplne a vážne vyslovila sa o nej. Dopisovateľ novín „Standardu“ tiež osobne zašiel si tam a v luteránskych novinách to píše, že pred jaskyňou Lurdu prešáva všetok posmech, ale začína sa tam velebnosť.

Veľké noviny „Times“ vo zvláštnom článku spomínajú Lurd, veľmi vážnym a pozoruhodným zjavom nazývajú to, čo sa tam deje. Medzi pútnikami veľa protestantských kňazov a svetských tiež tam bolo, aj mnohí lekári, ktorí s veľkou zájímavosťou preskúmavali prácu konštatovného úradu lekárskeho. Svoj veľký obdiv a počudovanie vyslovili nad tou neobyčajnou prísnosťou, ktorá nemožným činí všetok klam a mámenie ľudu.

Jeden vážny anglický lekár vyslovil, že uznať musí, že tie mnohé chorobné a skrže neho náležite preskúmané vyzdravenia nedajú sa nijak vedeckým (učným) spôsobom vysvetliť, ale prijať sa musí, že ozdravenie zázračným spôsobom sa stalo...

A keď toto sami anglickí protestanti tvrdia, čože môže z toho časom nasledovať? — To, čoho si i náš najsv. rímsky Pápež Lev XIII. žiada, aby sa odtrhnuté cirkve kresťanské dovedna spojili a sťa márnotrpný syn do lona opravdovej cirkve, a tak k pravému Bohu navrátili. A už začiatok sa robí, lebo nielen mnohí z ľudu, ale i biskupi ku katolíckej cirkvi nazpät sa hlásia.

Nemálo radosťne i tá zpráva dojala srdce moje, keď protestantský tatík pýtal sa pátra Roha, jezuitu: „Ale, velebný pane, povedzte mi, čo je toho príčina, že tí vaši katolíci o veľa sú veselšími, ba bezmála ľahkomyselnejšími od radosťi od našich protestantov?“ — „Hja, milý priateľu, to odtiaľ pochádza“, odvetil mu páter Roh, „lebo vy nemáte matku, a viete, že v takom dome deti o veľa sú veselšie, kde láska matky sprevádza ich kroky. Tie naopak sú smutnejšie, ktoré matku do čiernej zemi pochovaly. Vidíte, naša Matka je bl. P. Maria, u nás ešte žije, vo vašej cirkvi ale už umrela, odtiaľ tedy smútok dietok vašich...“

A nemal-li pravdu páter Roh? Môže-li byť blaženým ten, ktorý sa nemôže modliť: „Maria, útočište hriešnikov, oroduj za mňa!“? Alebo v zármutku postavený: „Pod ochranu tvoju...“ atď., alebo: „Rozpomeň sa, o najlákavejšia Panno Maria...“

Nadarmo nezvolal protestantský kňaz Kingstown pri chráme sv. Jána v New Yorku: „Tu je čas, aby sme my protestanti všetky naše sprosté predsudky oproti Panne Marii odvrhli. Jestli Pán Ježiš na prímluvu sv. Panny mohol zázrak učiniť v Kane Galilej-

skej, tedy neviem pochopiť, prečo by dnes nemohol to isté učiniť na prímluvu Kráľovny nebeskej!

Pochválen buď Ježiš Kristus! Zdravas Maria!
S úctou Vašnosti oddaný

Ján Klanček, učiteľ.

V HALMOŠI, 5. febr.

Preslávnny Pán Doktor!

Buďte tak láskavý a doprajte týmto mojim pár riadkom miesta v oblúbenom „Kresťanovi“, ktorého každé číslo s radosťou očakávam a čítam od tej doby, ako začal vychádzať.

Nového sa najde vždy, časom radosťné, zas aj býva dosť žalostné. Na príklad u nás sa započala sejba dňa 4. februara tohoto roku, bár je aj zamrznutá pôda. Ale aká sejba, to je sejba Božieho slova, prišli k nám dvaja rozsievачi, a to v osobách velebných pánov pátrov jezuitov z Trnavy, p. Daubner a p. Silvester. Ach, Bože, daj tú silu, aby to semeno Božieho slova padlo do pôdy dobre obrobenej, to jest do našich srdc, aby sa ujalo, aby prinieslo hojnú úrodu, aby sme získali milosť Božiu a obsiahli hriechov odpustenie, pri sviatosti pokania, keď sa vyspovedáme a hriechy olutujeme a za ne dost učiníme. Bár ja pišem z Halmoša, tie sväté missie sa vydržiavaly v Pudmericiach a spolu sú aj naše halmošské, lebo jedného otca duchovného máme. On má zahrady dve a síce prvú má v Pudmericiach, druhú v Halmoši. Bár aj je ten Halmoš vzdialený od neho, predsa ho častejšie navštevuje a keď nie pán farár, tedy pošle svojho pomocníka pána farára, aby prezrel zahradu tú, a včul k nám sú povolani ešte dvaja štepári do tých zahrád štepiť dobré vrúbly do srdc našich.

S Bohom! Ponižený sluha

Konštantín Ország.

Prosté a figliarske nápady.

Manželka: No už je tomu 30 rokov, čo spolu blažene žijeme.

Manžel: Ty blažene žiješ, ale ja mám od 30 rokov manželku.

Dozorca: Vy ste už slobodný, len potom dobrý budete.

Väzeň: Ivelmi, dobrý budem. S Pánom Bohom.

Dozorca: S Pánom Bohom, do uvidenia.

Miško: Ale Rudko, či bys mi nepožičal päť zlatých?

Rudko: Nie veru, lebo kebych ich mal, na sto krokov bych ti bol vyhol.

**Kresťania!
kupujte len u kresťanov!**

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uvereniť v najbližšom čísle.

Ján O. v Šaštine. Vaša výhovorka má taký základ, ako výhovorka tejto kuchárky, o ktorej tu chcem prehovoríť. Pani ju totižto napomínala, aby nebolo vždy poslednie jej slovo. Ona ale na to odvetila, že zkadiaľže to ona má vedieť, že jej pani nepovie už viac? — J. K. v O. No to je tak, to bolo tak, to bude tak. — V. L. Keď vám tak zle príde, nejedzte iné okrem kazovej polievky. Čo sa tej druhej otázky týče, len toľko vám môžeme povedať, že čas všetko ukiaže. — V. H. Máte pravdu, že čas to nenastaví, čo nepanovalo. Súsedovi pozdrav. Povedzte mu ale, že je čas preto drahý, lebo uteká a dohoniť sa nedá. — Jozef Trúbela v H. Rik. No viete, keby mal každý tak nabrúsený jazyk, ako vy, vtedy by tichí ľudia zutekať museli zo sveta. By sme radšej boli, keby ste si pero nabrúsili a ráno dačo o vašich pomeroch sdělili. — J. Sabó v Pukanci. Vec je už v poriadku. Neškodilo by ale, keby ste aj vy doniesli do poriadku tých dakoľko liberálov, je-li vám to možné. — Prašník. V. J. Opilec je opovážlivý, ale nerozvážlivý. — V. Topolčany. Potom toho roku nejednajte vo veľkom poste tak, ako vlní, keď ste si vyspevovali: Mäso sa chutne papká; víno do úst kvapká; — hop, hop, hop činia nohy, ja som nenie utohý. — Vysoká. Len si pozor dajte; aj pavúk len zatiaľ idie po papučí, zakiaľ sa on nerozpučí. — H. R. Teraz v Algíre tak kričia: Hopsasa, rasasa; čert žida natriasa. — Santov Počul som, že sa tak hneváte pre jeden dopis, že sa vám až zuby potia. — Nádaš. Vy ste herskí chlapáci, nenie ste duchom liberálnym napáchnutí, jako vaši súsedia. — Zprávy, ktoré sa v Kreštane majú uverejniť, najlepšie je na meno redaktora poslať (Bpešť, VIII. Mária-Terézia-tér 9.) Tento odkaz sa zvlášte Bielic týče. — Fl. Hr. Illava. Vašu kartu sme odovzdali expedícii. — Ml. Ján Kukuča v Bošiaci pl. 1 zl. — Matej Vyboch. Vaše riadky sme odovzdali expedícii. — Obširnejšie adressy netreba napísať, F. Košnár v Hlokovci. — Tej veci dajte pozor, aby vás tí kujoni neutilkli, jako hlinu na holohumnici. — Čaca. Už je vec v poriadku. Nerobte si nič z toho. Vaše smýšľanie je hotovou spokojnosťou. — Zuzkár v Orešanoch. Keď píšete, a dakto pri obloku stojí, len sa ho opýtajte, či je jeho otiec klampiarom, keď vám tak svieti? — Ján Odvihol. Vy ste mu veru do živého zafali.

Tak mu treba, kto čo hľadá, najde. Veru do horúcej pece sa dostal. — Ján Vek. Aj my sme mu zmyli hlavu ale bez luhu. — Borovčan. Len si pozor dajte, aby ste nedostali šušku borovú. — Ján Klčovansky v Gerenciři. To je dost veľká galiba, že vy vždy len redaktorovi posielate predplatky a nie expedícii. V každom čísle prosím predplatiteľov, aby okrem článkov, báseň a dopisov nič neposielali na meno redaktora, a to je všetko márne. Aj to treba odpísať, na čo ste predplatili, či na „Našu Nádej“, alebo na Kreštana. Tedy píšete čím skorej!

Knížná polica.

„Dobré knihy“. Sošit prvý. Bájky od Somolického. Cena 10 kr., s poštou 12 kr. Dostať u Knihotlačiarско-účastinárskeho spolku v Turč. Sv. Martine.

Následkom mnohého dopytovania sa na niektoré knihy u mňa úctive oznamujem, že jaknáhle prihlási sa 200 odberateľov, hotový som znovu vydať knihy:

Praktická Rukoväť k vysvetlovaniu Malého katechismusa pre dietky. Spísal Fr. Richard Osvald. Časť I. O viere.

Výklad Malého Dehubeoého katechismu. Spísal Jakub Schmitt. Preložila a vydala Slovenská škola na arcibiskupskom semeništi v Ostrihome.

Ponevác ešte vždy hľadajú u mňa dobrí ľudia Dom svätý, čili život Toblášov, hotový som obstarat nové vydanie i tejto vzácnej knihy, a síce čím najlacnejšie, aby si ju i ten najchudobnejší kúpiť mohol. Pri dobrej vôli vv. pp. duchovných otcov, keby túto prevýbornú knihu, ktorej za nie celkom štyri roky minulo sa 2800 výtiskov, chceli podarovať alebo odporúčať novým manželom a u mňa popredaj zabezpečiť odobranie istého počtu výtiskov, dosiahla by sa cena veľmi nízka. Jaknáhle poistený bude odpredaj 800 výtiskov, usporiadam vydanie ešte lacnejšie než bolo piate, i tak u nás neobyčajne lacné. (Vyše 18 hárokov, v t u h e j v ä z b e poštou franco zaslaný výtisk za 65 kr.; franco stálo 10 kr., a tak sám výtisk bol len za 55 kr., teda ani 3 kr. jeden hárok). K novému vydaniu pridal by som čistý list „Na pamiatku“, k zapisovaniu pamätných dní zo života rodiny. Priateľov sporiadaného kresťanského života v rodinách a spasiteľnej výchovy dietok prosím o prihlásenie a sbieranie príhlasov.

Živý Ruženec táto obľúbená knižočka s obrázkami pre údov Živého Ruženca, vyšla v deviatom vydaní, ktoré obsahuje o jeden celý hárok viac než predošlé. Pridané Pobožnosti pri sv. omši, viac modlitieb príležitostných a jednej piesne pri modlení sa sv. Ruženca (Ruženská Panno Maria! — Náš sbor ti veniec uvija atď) stala sa knižočka zase užitočnejšou. Cena výtisku viazaného — jako dosiaľ — 15 kr.; 15 výtiskov 1 zl. 90 kr.; 50 výt. 6 zl. 20 kr.; 100 výt. 12 zl. porto. Na teplej (Lenge) p. Bélabánya (Hont megye) Fr. Richard Osvald, redaktor „Kazateľne“.

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrespondentnej karte nepýta druhé, lebo to je unovánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví pošťára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný učiniť každý poštový úradník *úplne za darmo*. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho udat u poštovej, direkcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osov, že pošťári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Budapeštianske obchodné zprávy

1. **Zbožie.** Pšenica (žito) banátske 10.75—10.20. Od Tisy 10.10—10.70. — Od Pešti 09.80—10.75. — Zadunajské 10.42—10.60.

Raž 7.95—8.10.

Jačmeň na krmenie 6.10—6.70. — Do pálenice 6.70—7.50. — Na pivo 7.70—8.80.

Oves 5.80—6.05.

Kukurica 5.50—5.60.

2. Múka.

0	1	2	3	4	5	6	7
16.80	16.20	15.60	15.10	14.30	13.70	12.70	11.20

7½	8
8.60	6.00

Otruby fajnové 3.95, grobovité 3.95.

3. **Strovy.** Veľká biela fizula 7.50. — Malá 7.75. Hrach 11.13. — Pšeno 04.75—5.00. Konopné semä 10.50—11.00.

4. **Semä na sejbu.** Červená datelina 45—55 zl. Staré semä 00—00 zl. — Lucerna 46—52 zl. — Baltacim 00.—00.00. — Muhar 6—6.25 zl. Ladník 11.50—.

5. **Hyd a vajca.** Kura 60 kr. — Sliedka 70 kr. — Kapún 1 zl. — Morka 0.00. — Krmená hus 2.60. — Kačka 1.20 zl. — Krmená kačka 2.90. — Vajca 7—8 kusov 20 kr., 46—47 kusov 1 zl.

6. **Svine.** Prasce 1 pár 120—180 kilov 54—58 kr. Staré, 1 pár 320—380 kilov 55—57 kr.

7. **Telca.** Živé 34—36 kr. kilo. Sekané mäso 00—00 kr. kilogram.

8. **Masť a slanina.** Sviňská v sudoch 58—69 zl. — Bielotabulová 60—64 zl. (v troch kusoch). — Udená slanina 60—67 zl.

9. **Remeň funtový** od 14—18 kl. terey 142—144.

10. **Kraviny** vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. **Tefaciny** barnavé 10—13 kl. 390—420.

12. **Potrava.** Seno. Lúčne seno 2.00—3.00 kr. — Sla ma. Na postielanie 1.40 kr. — Žup 1.90 kr.

Dom na predaj.

V nitrianskej Chtelnici (Vittencz)

je na predaj jeden sklepený dom, ktorý je tak súci pre hospodára, ako i pre sklepníka, má aj maštale a pivnicu i gazdovský dvor a veľkú zahradu s výbornými ovocnými stromami, utešeno leží na hlavnom námestí. K domu aj role patria. To všetko sa za ľavnú cenu predá. Karol Bilek (Bpešť, Andrassy-út 75. 8.) alebo chtelnický pán farár posluží s vysvetlením.

3-3

Papier makulatúrový

je k dostaniu u nás; metrický

cent stojí 6 zl. 50 kr.

NEMOCNÝM L'UĐOM

POTECHA A POMOC

ktorí na stužkovú hlistu a na žalúdok trpia.

Stužková hlista i s hlavou vyženie sa bez boľasti za šesť minút.

Ochranný znak.

Pravdive dostať jedine v lekárni JOZEFA SCHNEIDER v Rešici, hlavná ulica 6. (Dolnie Uhorsko). Za rýchly a bezboľastný istý účinnok rukujem. Neškodí, bárs nenie stužkovej hlisty. Vek udat treba. Zákonne chráneno. Jedna škatula s doberkou 3 zl. 60 kr. Znak stužkovej hlisty sú tieto: Bľadosť tvári, mútny zrak, svetlé prstene okolo očí, chudnutie, nečistý jazyk, netúženie po jedle, človekovi zle prichádza, vracal by a závrat má, veľa šlajmu, vpuchnutie tela, žalúdok je kyslý, záha páli, grganie, pichanie a boľasť v črevach, klopanie srdca, neriadne koluje krv, u ženských hlavy boľenie, náchylnosť k zrotenosti, žiadanie smrti, zunovanie života. — Ďalej dostať tu i všade v lekárňach Antonové tašky Schneiderové, ktoré sú ešte neprekabátené z ohľadu účinku. — Jedna škatula stojí 2 zl. 50 kr. Pri tuhej boľasti veľká škatula 4 zl.

Opravdive dostať, jedine v lekárni

JOZEFA SCHNEIDERA v Rešici (Dolnie Uhorsko).

20-30

Vážna vec pre chorých na pľúca.
 Paríž, Bordeaux, Brussel 1897. čestný diplom, zlaté medaile

20-2) **borový výťah**

Patra Kautena

Účinnok je istý aj v tých najnebezpečnejších pádoch. Vela listov uznania od lekárov a vysoko postavených osob. Cena litra 25 zl., 1/2 litra 12 zl. 50 kr.; 1/4 litra 6 zl. 25 kr.

Opis zdarma. — Opravdivý len u dorabateľ'a.

Lekáreň: **Jána Beckera,**
 ku sv. Trojici v Billéde (torontálska stolica.)

Americké vreckové hodinky.

Zovnútorne jako striebro sa skejú; barva sa nikdy nezmení. Dobre idú, napravovať ich netreba, lebo vyprobované sa dostanú. Zakaiaľ zásoba trvá, cena

len 2 zl. 80 kr.

➡ Neskôr viac budú stáť. ⬅

Dostať ich jedine u

Alexandra Polaka,

u hl. skladníka dielne na americké hodiny.

11-25

Budapešť, V. Kálmán u. 17/M.

Jediný domáci výrobok,
 dostať ho
Tausig J. Budapešť VII/4 Csömöri
u. 23/a 1. em. Fűredy L. Budapešť
VII/4 Oroda u. 24. sz.

Domáci výrobok.

Domáci výrobok.

Chýrečný 1998. č. najnovší popravený
 25-30 **VOLTOV KRÍŽ.**
Takým osobám, ktoré križ nenosia,
VOLTOVÁ HVIZDA.

Deťom a mladým ženám: *Voltové srdce.*
 Voltový popravený križ miernym ale neprestajným magnetickým elektrizovaním lieči nasledovné nemoci:

Lámka, trhanie, slabosť, bezsnivosť, chladnosť nôh a rúk zronenosť, bľadnicu, záduch, kŕče, otuhlosť, choroby kože a žalúdka histeria, blavybolenie, kašeľ, zvonenie ucha, klopanie srdca, kolika atď.

Cena 1 zl. 80 kr.; čo poslali sa vopred, nákladné trovy my zaokryjeme. Cena Voltovho srdca 1 zl 50 kr; s doberkou o 20 kr. viac; stužka 20 kr.

Predavačom ľavnejšia cena.

Kto chce spoľahlivú dobrú kosu mať, nech ju nekúpi nikde, zakaiaľ si nepýta cenník.

Jozefa Sohra

(v Somogy-Szille) o jeho
 svetochýrnych kosach sv. Antona,

ktorý zdarma sa hocomu pošle

Každý nech prosí na poštovej karte.

Aspoň dakolko z množstva podakovacích listov:

Ctený pán Sohr! Pošlite mi 21 kosí, budú-li sa mi tak páčiť, ako tie dve, ktoré ste mi už poslali, potom znovu objednáam atď. Szá-pár (Veszprém). S úctou Fr. Pálffy, farár.

Ponížene prosím pána Urodzeného, že som tých päť kosí dostal a som spokojný som s nimi. Znovu prosím mi poslať 5 kusov, ale len tej istej jakosti, lebo ja len kosy

sv. Antona prijem. H-Bugas (Biharská st.). A. Messer.

Urodzený Pane! Z úprimného srdca si Vás ctím a pozdravujem, že Ste i s našim vidiekom obznámili kosu sv. Antona. Nenachádzam slov, ktorými bych Vám dostatočne ďakovať mohol v mene celej Bukoviny, ktorá Vám to praje, aby Vás Boh čím dlhšie zadržal na žive čo dobrodineu roľníctva.

Pán Boh pomáhaj! Mischvatz (Bukovina). Váš ctiteľ Anton Bartis.

Urodzený Pane! Poslaných 41 kosí som dostal, s ktorými hospodári sú nad mieru spokojní, a prosím Urodzeného Pána, mi znovu desať kosí poslať a 2 páry nástrojov na kuvanie. — Sv. Jób, 23. mája roku 1898. Jozef Vas, roľník.

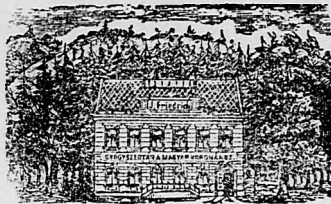
4-6

OD 20 ROKOV ZNÁME A CHÝRNE KARPATSKÉ ZDRAVOTNÉ PILULKY

vynajdené a pripravené jedine **JÁNOM FRIEDRICHOM**, lekárnikom v **Malackách** (prešporská st.)
SÚ VZÁCNYM A LACNÝM DOMÁCIM LIEKOM

proti **zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti ku jedlu, žalúdočnému, katarru, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boľeniu hlavy, zimnici, žltej žile, výsypu, žltici, bleďačke a starým otvoreným ranám.**

Cena týchto piluliek je tak ľavá že i každý chudobný si ich kúpiť môže, stojí totiž jedna škatulka s 15 pilulkami 2l kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa

Známka ochrany.

k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle poštovou poukázkou, tak zásielka piluliek pošle sa s vyplatením už poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa. Jediné zasielateľstvo u **Jána Friedricha**, lekárnika v Malackách, v prešporskej stolici.

Výstraha! Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výťah z poďakovaní.

Ctený pane! Istá Maria Csanová, ktorá od 20 rokov trpela za suché lamanie a krče v údoch. následkom užívania vašich výborných piluliek, sa tak vyľúčila, že sa nevie prenaďivíť, kde sa tie hrozné bolesti z jej tela podely a preto sa vám, ctený Pane za zdravie modlí! Vaše pilulky sú tak obľúbené okolo nás, že ich hľadajú z celého okolia, čo aj svedčí, že zásobu objednávam.

V Kraskove dňa 15-tého febr. 1895.

Ludmila Skultéty.

Blahorodý Pane Apothekár! Ponevác som už u vás pred pár rokmi objednané zdravotné karpatské pilulky spotreboval, ktoré oni slúžily k zdraviu. prosím zas o päť škatuliek karpatských piluliek obratom pošty zaslať.

Kumbaja 12. okt. 1896.

S úprimnou úctou Albert Brandt roľník.

Veľkomožný Pane! Prosím keďby mi čo najskôr ráčili poslať z ich výtečných karpatských piluliek a sice jeden balíček. Vrelé vďaky im lebo bez ich zdravotných piluliek ani života nemám, ktoré môj život predlžujú, nech ich Boh z neba požehná a dá im stále z zdravie, by aj naďalej mohli predlžovať život nemocným k nim sa utikajúcim.

Nyitra-Ujlak dňa 25-tého okt. 1895.

Štefan Vavrike.

Ctený Pane! Uctive prosím, aby ste mi čím skôr, jestli možno, obratom pošty tri škatulky vašich výborných karpatských piluliek zaslať.

Marburg-Steiermark 30. júni 1896.

S úplnou úctou Karol Tögl k. v. r.

Blahorodý Pán Apothekár! Prosím, ráčte mi hneď 2 škatulky vašich vzácných karpatských piluliek poslať, lebo už nemám viac s nich, a vaše pilulky staly sa v mojej domácnosti nevyhnutne potrebným liekom.

Bács 26. sept. 1886.

S úctou Jakob Holinger kupec.

Ctený Pán Apothekár! Prosím ich znova, aby mi ráčili zaslať jednu škatulku Karpatských piluliek. Ja užívam tieto už dvanásť rokov, a dosavád som so žiadnym liekom taký výsledok neobšahul.

Dad, 12. okt. 1896.

S úctou Jozef Nemes.

Blahorodný Pane! Ráčte mi poštovým obratom doposlať 3 balíčky z vašich výborných karpatských piluliek; ktoré sa proti nesnesiteľnému hlavobóľu čo výborný liek dokázaly a dokazujú.

V Slovenskom-Aradači dňa 7. jan. 1895.

S úctou Jozef Kolenyi učiteľ.

Lekáreň „ku zlatému drzavému jablku“.

J. Pserhofer-a

Viedeň I,
Singerstrasse
Nr. 15.

krv čistiace pilulky,

predtým „**Všeobecné pilulky**“ zvané, zaslužia ostatné meno s plným právom, ponevác sa ozaj veľmi mnoho horoby, proti ktorých tieto pilulky svoj skutočne výborný účinok dokázaly.

Od mnoho rokov sú tieto pilulky všeobecne rozšírené a málo rodín sa najdu, ktoré by malú zásobu tohto výborného domáceho lieku nemaly.

Mnoho lekári odporúčali a odporúčajú tieto pilulky čo domáci liek, zejmena proti všetkým neduhám, ktoré z *planého strávenia a zapchalosti* pochádzajú, ako: *zbúrenie kolovania žľi, pečienkové neduhy, ochablosti čriev, koliky, nával krvy k mozku, žltej žile* atd.

Následkom jejich krvčistiacej vlastnosti výborne účinkujú proti **málokrvnosti** a chorobám z tohto povstalým, ako **bládnici** a nervóznemu **hlavy boľeniu** atd. Tieto krvčistiace pilulky účinkujú mimo toho tak ľavne, že ich aj tie najslabšie osoby, ba aj deti bez obav užívajú môžu.

Keď sa peniaze vopredok pošlú, stojí bez poplatku 1 obalík 1 zl. 25 kr., 2 obalíky 2 zl. 30 kr., 3 obalíky 3 zl. 35 kr., 4 obalíky 4 zl. 40 kr., 5 obalíkov 5 zl. 20 kr., 10 obalíkov 9 zl. 20 kr. Menej než jeden obalík sa neposiela.

Prosme opravdiť:

J. Pserhofer-a krv čistiace pilulky.

Za pravé len oné pilulky sa majú považovať, ktorýchto návod je s menovým fahom J. Pserhofera zaoparený a ktoré na pokrývke každej škatule ten istý fah mena v červenom písme majú.

J. Pserhofer-a lekáreň, Singerstrasse 15., Viedeň, I.
Sklad pre Budapešť, u p. Jozefa Török lekárnika, Király-u. 12.

Krestania kupujte od krestana!

Odporúčam svoju čistú pšeničnú a ražnú

múku

na ľavných cenách

JÁN KOVÁČ.

Meleghegy, p. Felső-Balog

1-4

žel. stanica: Rimaszombat.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VÝLUČNE

LEN VYDAVATEĽSTVO

„KREŠTANA“ PRIJÍMA.